

శ్రీవేంకటేశ్వర సుప్రభాతం

श्री वेंकटेश सुप्रभातम्

శ్రీవేంకటేశ్వర సుప్రభాతం ప్రతి తెల్లవారుజామున తిరుమలలో స్వామిని మేల్కొలిపే స్తోత్రం; సంప్రదాయంగా సూర్యోదయానికి ముందే దీన్ని పఠిస్తారు లేదా వింటారు. 15వ శతాబ్దంలో ప్రతివాది భయంకరం అణ్ణన్ రచించిన ఈ సుప్రభాతంలో 29 సంస్కృత శ్లోకాలు ఉన్నాయి. రామాయణంలో విశ్వామిత్రుడు బాలరాముడిని మేల్కొలిపిన "కౌసల్యా సుప్రజా రామ" అనే శ్లోకంతో ఇది మొదలవుతుంది. ఈ పుటలో ఈ 29 శ్లోకాలే ఉన్నాయి; ప్రాతఃపారాయణంలో తర్వాత వచ్చే స్తోత్రం, ప్రపత్తి, మంగళాశాసనం ఇంకా ఇక్కడ లేవు.

శ్లోకం 1

కౌసల్యా సుప్రజా రామ పూర్వా సంధ్యా ప్రవర్తతే ।

ఉత్తిష్ట నరశార్దూల కర్తవ్యం దైవమాహ్నికమ్ ॥1॥

కౌసల్యాదేవి పుణ్యఫలమైన ఓ రామా! తూర్పున సంధ్య వెలుగుతోంది. ఓ పురుషశ్రేష్ఠా, లేచి రా; ఈ పూట చేయవలసిన దైవకార్యాలు నీ కోసం ఎదురుచూస్తున్నాయి.

శ్లోకం 2

ఉత్తిష్టోత్తిష్ట గోవింద ఉత్తిష్ట గరుడధ్వజ ।

ఉత్తిష్ట కమలాకాంత త్రైలోక్యం మంగలం కురు ॥2॥

లే స్వామీ, లే గోవిందా! లే, గరుడ ధ్వజా! లే, ఓ లక్ష్మీపతీ, ముల్లోకాలకూ శుభం కలిగించు.

శ్లోకం 3

మాతస్సమస్తజగతాం మధుకైటభారేః

వక్షోవిహారిణి మనోహరదివ్యమూర్తే ।

శ్రీస్వామిని శ్రితజనప్రియదానశీలే

శ్రీవేంకటేశదయితే తవ సుప్రభాతమ్ ॥3॥

సమస్త లోకాలకూ తల్లివైనదానా! మధుకైటభులను సంహరించిన శ్రీహరి వక్షస్థలంపై విహరించే మనోహర దివ్యమూర్తి! ఆశ్రయించినవారికి వారు కోరినది ప్రేమగా ప్రసాదించే స్వామినీ, శ్రీవేంకటేశుని ప్రియసతీ, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 4

తవ సుప్రభాతమరవిందలోచనే
భవతు ప్రసన్నముఖచంద్రమండలే ।
విధిశంకరేంద్రవనితాభిరర్చితే
వృషశైలనాథదయితే దయానిధే ॥4॥

ఓ కమలనయనీ! చంద్రబింబంలా ప్రసన్నంగా వెలిగే ముఖం కలదానా! బ్రహ్మ, శివ, ఇంద్రుల సతులచే
పూజలందుకునేదానా! వృషశైలనాథుని ప్రియసతీ, దయానిధీ, నీకు శుభోదయం అగుగాక.

శ్లోకం 5

అత్ర్యాదిసప్తఋషయస్సముపాస్య సంధ్యాం
ఆకాశసింధుకమలాని మనోహరాణి ।
ఆదాయ పాదయుగమర్చయితుం ప్రపన్నాః
శేషాద్రిశేఖరవిభో తవ సుప్రభాతమ్ ॥5॥

అత్రి మొదలైన సప్తర్షులు సంధ్యవందనం ముగించుకుని, ఆకాశగంగలో పూసిన మనోహరమైన
కమలాలను తెచ్చి నీ పాదపద్మాలను పూజించడానికి వచ్చి నిలిచారు. ఓ శేషాద్రి శిఖరవాసా,
నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 6

పంచాననాబ్జభవషణ్ముఖవాసవాద్యాః
త్రైవిక్రమాదిచరితం విబుధాః స్తువంతి ।
భాషాపతిః పఠతి వాసరశుద్ధిమారాత్
శేషాద్రిశేఖరవిభో తవ సుప్రభాతమ్ ॥6॥

పంచముఖుడైన శివుడు, పద్మభవుడైన బ్రహ్మ, షణ్ముఖుడు, ఇంద్రుడు మొదలైన దేవతలు నీ
త్రివిక్రమావతారం మొదలైన లీలలను కీర్తిస్తున్నారు. వాక్పతి బృహస్పతి దగ్గరే నిలిచి అనాటి పంచాంగాన్ని
వినిపిస్తున్నాడు. ఓ శేషాద్రి శిఖరవాసా, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 7

ఈషత్ప్రపుల్లసరసీరుహనారికేల-
పూగద్రుమాదిసుమనోహరపాలికానామ్ ।
ఆవాతి మందమనిలస్సహ దివ్యగంధైః
శేషాద్రిశేఖరవిభో తవ సుప్రభాతమ్ ॥7॥

అప్పుడప్పుడే విరుస్తున్న తామరల నుంచీ, కొబ్బరి, పోక చెట్ల అందమైన వరుసల నుంచీ దివ్య
పరిమళాలను మోసుకుంటూ మెల్లని గాలి వీస్తోంది. ఓ శేషాద్రి శిఖరవాసా, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 8

ఉన్మీల్య నేత్రయుగముత్తమపంజరస్థాః
పాత్రావశిష్టకదలీఫలపాయసాని ।
భుక్త్వా సలీలమథ కేలిశుకాః పఠంతి
శేషాద్రిశేఖరవిభో తవ సుప్రభాతమ్ ॥8॥

చక్కని పంజరాల్లో ఉన్న ముద్దు చిలుకలు కళ్లు తెరిచి, తమ గిన్నెల్లో మిగిలిన అరటిపండ్లనూ పాయసాన్నీ సరదాగా తిని, ఇప్పుడు నీ నామాలను పలుకుతున్నాయి. ఓ శేషాద్రి శిఖరవాసా, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 9

తంత్రీప్రకర్షమధురస్వనయా విపంచ్యా
గాయత్యనంతచరితం తవ నారదోఽపి ।
భాషాసమగ్రమసకృత్కరచారరమ్యం
శేషాద్రిశేఖరవిభో తవ సుప్రభాతమ్ ॥9॥

తీగలను మీటగానే తీయని నాదం పలికే వీణపై, చేతిని లయగా కదిలిస్తూ, నిండైన మాటలతో నారదుడు కూడా మళ్ళీ మళ్ళీ నీ అనంతమైన కథలను గానం చేస్తున్నాడు. ఓ శేషాద్రి శిఖరవాసా, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 10

భృంగావలీ చ మకరందరసానువిద్ధ-
ఝంకారగీతనినదైః సహ సేవనాయ ।
నిర్యాత్యుపాంతసరసీకమలోదరేభ్యః
శేషాద్రిశేఖరవిభో తవ సుప్రభాతమ్ ॥10॥

మకరందంలో తడిసిన తుమ్మెదల గుంపులు ఝంకార గీతాలు పాడుతూ, నిన్ను సేవించడానికి దగ్గరి కొలనుల్లోని కమలాల లోపలి నుంచి బయటకు వస్తున్నాయి. ఓ శేషాద్రి శిఖరవాసా, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 11

యోషాగణేన వరదధ్ని విమధ్యమానే
ఘోషాలయేషు దధిమంథనతీవ్రఘోషాః ।
రోషాత్కలిం విదధతే కకుభశ్చ కుంభాః
శేషాద్రిశేఖరవిభో తవ సుప్రభాతమ్ ॥11॥

గొల్లపల్లెల్లో ఆడవారు చిక్కని పెరుగు చిలుకుతుంటే, కవ్వపు గట్టి చప్పుడుకు కుండలూ, ఆ చప్పుడును ప్రతిధ్వనించే దిక్కులూ పోటీపడి కోపంగా వాదులాడుకుంటున్నట్లు ఉంది. ఓ శేషాద్రి శిఖరవాసా, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 12

పద్మేశమిత్రశతపత్రగతాలివర్గాః
హర్తుం శ్రియం కువలయస్య నిజాంగలక్ష్మ్యా ।
భేరీనినాదమివ బిభ్రతి తీవ్రనాదం
శేషాద్రిశేఖరవిభో తవ సుప్రభాతమ్ ॥12॥

సూర్యునికి నెచ్చెలులైన కమలాల్లో ఉన్న తుమ్మెదల గుంపులు, తమ నల్లని శరీర కాంతితో నల్లకలువ
అందాన్ని హరించడానికి బయలుదేరినట్లు, యుద్ధభేరీల్లా గట్టిగా ఝంకారం చేస్తున్నాయి. ఓ శేషాద్రి
శిఖరవాసా, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 13

శ్రీమన్నభీష్టవరదాఖిలలోకబంధో
శ్రీశ్రీనివాస జగదేకదయైకసింధో ।
శ్రీదేవతాగృహభుజాంతరదివ్యమూర్తే
శ్రీవేంకటాచలపతే తవ సుప్రభాతమ్ ॥13॥

కోరిన వరాలన్నీ ప్రసాదించే శ్రీమంతుడా, సకల లోకబాంధవా! ఓ శ్రీనివాసా, జగత్తుకంతటికీ ఏకైక
దయాసముద్రా! లక్ష్మీదేవి నెలవైన వక్షస్థలం గల దివ్యమూర్తి! శ్రీవేంకటాచలపతీ, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 14

శ్రీస్వామిపుష్కరిణీకాప్లవనిర్మలాంగాః
శ్రేయోఽర్థినో హరవిరించిననందనాద్యాః ।
ద్వారే వసంతి వరవేత్రహతోత్తమాంగాః
శ్రీవేంకటాచలపతే తవ సుప్రభాతమ్ ॥14॥

శ్రేయస్సు కోరే శివుడు, బ్రహ్మ, సనందనాది మునులు స్వామి పుష్కరిణీలో స్నానం చేసి నిర్మలులై నీ ద్వారం
వద్ద వేచి ఉన్నారు; తోసుకువస్తున్న వారిని అదుపు చేసే ద్వారపాలకుల బెత్తాలు వారి తలలను
తాకుతున్నాయి. శ్రీవేంకటాచలపతీ, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 15

శ్రీశేషశైలగరుడాచలవేంకటాద్రి-
నారాయణాద్రివృషభాద్రివృషాద్రిముఖ్యామ్ ।
ఆఖ్యాం త్వదీయవసతేరనిశం వదంతి
శ్రీవేంకటాచలపతే తవ సుప్రభాతమ్ ॥15॥

నీవు నివసించే కొండకు గల శేషశైలం, గరుడాచలం, వేంకటాద్రి, నారాయణాద్రి, వృషభాద్రి, వృషాద్రి
మొదలైన పవిత్ర నామాలను భక్తులు ఎడతెగకుండా పలుకుతూనే ఉంటారు. శ్రీవేంకటాచలపతీ,
నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 16

సేవాపరాః శివసురేశకృశానుధర్మ-
రక్షోఽంబునాథపవమానధనాధినాథాః ।
బద్ధాంజలిప్రవిలసన్నిజశీర్షదేశాః
శ్రీవేంకటాచలపతే తవ సుప్రభాతమ్ ॥16॥

నీ సేవ కోసం ఎదురుచూస్తూ అష్టదిక్పాలకులు (ఈశానుడు, ఇంద్రుడు, అగ్ని, యముడు, నిరృతి, వరుణుడు, వాయువు, కుబేరుడు) తలలపై చేతులు జోడించి నిలిచి ఉన్నారు. శ్రీవేంకటాచలపతీ, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 17

ధాటీషు తే విహగరాజమృగాధిరాజ-
నాగాధిరాజగజరాజహయాధిరాజాః ।
స్వస్వాధికారమహిమాధికమర్థయంతే
శ్రీవేంకటాచలపతే తవ సుప్రభాతమ్ ॥17॥

నీ ఊరేగింపుల్లో నిన్ను మోసే వాహనాలైన పక్షిరాజు గరుత్మంతుడు, మృగరాజు సింహం, నాగరాజు ఆదిశేషుడు, గజరాజు, అశ్వరాజు, అందరూ తమ తమ సేవాభాగ్యం మరింత పెరగాలని వేడుకుంటున్నారు. శ్రీవేంకటాచలపతీ, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 18

సూర్యేందుభౌమబుధవాక్పతికావ్యసౌరి-
స్వర్భానుకేతుదివిషత్పరిషత్ప్రధానాః ।
త్వద్దాసదాసచరమావధిదాసదాసాః
శ్రీవేంకటాచలపతే తవ సుప్రభాతమ్ ॥18॥

దేవసభలో ప్రముఖులైన నవగ్రహాలు (సూర్యుడు, చంద్రుడు, కుజుడు, బుధుడు, గురుడు, శుక్రుడు, శని, రాహువు, కేతువు) నీ దాసానుదాసుల పరంపరలో చిట్టచివరి వారికి కూడా దాసులమని వినయంగా నిలిచి ఉన్నారు. శ్రీవేంకటాచలపతీ, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 19

త్వత్పాదధూలిభరితస్ఫురితోత్తమాంగాః
స్వర్గాపవర్గనిరపేక్షనిజాంతరంగాః ।
కల్పాగమాకలనయాకులతాం లభంతే
శ్రీవేంకటాచలపతే తవ సుప్రభాతమ్ ॥19॥

నీ పాదధూళితో శిరస్సులు వెలిగిపోతున్న భక్తులు, స్వర్గాన్నీ మోక్షాన్నీ కూడా కోరని మనసుతో, ఒక్కటే ఆలోచనతో కలవరపడుతున్నారు: కల్పాంతం వచ్చి ఈ సేవాభాగ్యం దూరమవుతుందేమో అని. శ్రీ వేంకటాచలపతీ, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 20

త్వద్దోపురాగ్రశిఖరాణి నిరీక్షమాణాః
స్వర్గాపవర్గపదవీం పరమాం శ్రయంతః ।
మర్త్యా మనుష్యభువనే మతిమాశ్రయంతే
శ్రీవేంకటాచలపతే తవ సుప్రభాతమ్ ॥20॥

నీ గోపుర శిఖరాలను చూసినంత మాత్రాన్నే మనుషులు స్వర్గమోక్షాల పరమపదాన్ని పొందినట్లు భావించి, నీ సన్నిధిలోనే ఉండాలని ఈ మానవ లోకంపైనే మనసు నిలుపుకుంటారు. శ్రీ వేంకటాచలపతీ, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 21

శ్రీభూమినాయక దయాదిగుణామృతాభై
దేవాధిదేవ జగదేకశరణ్యమూర్తే ।
శ్రీమన్ననంతగరుడాదిభిరర్చితాంఘ్రే
శ్రీవేంకటాచలపతే తవ సుప్రభాతమ్ ॥21॥

శ్రీదేవి భూదేవుల నాయకా, దయ మొదలైన సద్గుణాల అమృతసముద్రా! దేవాధిదేవా, జగత్తుకంతటికీ ఏకైక శరణ్యమూర్తి! అనంతుడు, గరుడుడు మొదలైన నిత్యసూరులు పూజించే పాదాలు గల శ్రీమంతుడా! శ్రీ వేంకటాచలపతీ, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 22

శ్రీపద్మనాభ పురుషోత్తమ వాసుదేవ
వైకుంఠ మాధవ జనార్దన చక్రపాణే ।
శ్రీవత్సచిహ్నా శరణాగతపారిజాత
శ్రీవేంకటాచలపతే తవ సుప్రభాతమ్ ॥22॥

ఓ పద్మనాభా, పురుషోత్తమా, వాసుదేవా! వైకుంఠా, మాధవా, జనార్దనా, చక్రపాణీ! శ్రీవత్సచిహ్నాధారి, శరణన్నవారికి కోరినది ఇచ్చే కల్పవృక్షమా! శ్రీ వేంకటాచలపతీ, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 23

కందర్పదర్పహరసుందరదివ్యమూర్తే
కాంతాకుచాంబురుహకుడ్మలలోలదృష్టే ।
కల్యాణనిర్మలగుణాకరదివ్యకీర్తే
శ్రీవేంకటాచలపతే తవ సుప్రభాతమ్ ॥23॥

మన్మథుని సౌందర్య గర్వాన్ని కూడా హరించే సుందర దివ్యమూర్తి! ప్రియసతి లక్ష్మీదేవిపై ప్రేమగా చూపు నిలిపినవాడా! కల్యాణమైన నిర్మల గుణాలకు గని, దివ్యకీర్తి గలవాడా! శ్రీ వేంకటాచలపతీ, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 24

మీనాకృతే కమఠకోలనృసింహవర్జిన్
స్వామిన్ పరశ్వథతపోధన రామచంద్ర ।
శేషాంశరామ యదునందన కల్కిరూప
శ్రీవేంకటాచలపతే తవ సుప్రభాతమ్ ॥24॥

మత్స్య, కూర్మ, వరాహ, నృసింహ, వామన రూపాలు ధరించిన స్వామీ! గొడ్డలి ధరించిన తపోధనుడు పరశురామా, శ్రీరామచంద్రా! శేషాంశ సంభూతుడైన బలరామా, యదునందనా శ్రీకృష్ణా, కల్కిరూపా! శ్రీ వేంకటాచలపతీ, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 25

ఏలాలవంగఘనసారసుగంధితీర్థం
దివ్యం వియత్సరితి హేమఘటేషు పూర్ణమ్ ।
ధృత్వాఽద్య వైదికశిఖామణయః ప్రహృష్టాః
తిష్ఠంతి వేంకటపతే తవ సుప్రభాతమ్ ॥25॥

యాలకులు, లవంగాలు, పచ్చకర్పూరం కలిపిన సుగంధభరితమైన ఆకాశగంగ దివ్యతీర్థాన్ని బంగారు కలశాల్లో నింపుకుని, వైదిక శిఖామణులు ఆనందంగా నీ అభిషేకం కోసం నిలిచి ఉన్నారు. ఓ వేంకటపతీ, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 26

భాస్వానుదేతి వికచాని సరోరుహాణి
సంపూరయంతి నినదైః కకుభో విహంగాః ।
శ్రీవైష్ణవాస్సతతమర్థితమంగలాస్తే
ధామాశ్రయంతి తవ వేంకట సుప్రభాతమ్ ॥26॥

తేజోమయుడైన సూర్యుడు ఉదయిస్తున్నాడు, కమలాలు విరిశాయి, పక్షులు కిలకిలారావాలతో దిక్కులను నింపుతున్నాయి. ఎల్లప్పుడూ నీ మంగళాన్నే కోరుకునే శ్రీవైష్ణవులు నీ సన్నిధికి చేరుకున్నారు. ఓ వేంకటేశా, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 27

బ్రహ్మాదయస్సరవరాస్సమహర్షయస్తే
సంతస్సనందనముఖాస్త్యథ యోగివర్యాః ।
ధామాంతికే తవ హి మంగలవస్తుహస్తాః
శ్రీవేంకటాచలపతే తవ సుప్రభాతమ్ ॥27॥

బ్రహ్మది దేవశ్రేష్ఠులు మహర్షులతో కలిసి, సనందనాది సజ్జనులు, యోగిశ్రేష్ఠులు, అందరూ చేతుల్లో మంగళద్రవ్యాలు పట్టుకుని నీ సన్నిధి దగ్గరే నిలిచి ఉన్నారు. శ్రీవేంకటాచలపతీ, నీకు శుభోదయం.

శ్లోకం 28

లక్ష్మీనివాస నిరవద్యగుణైకసింధో
సంసారసాగరసముత్తరణైకసేతో ।
వేదాంతవేద్యనిజవైభవ భక్తభోగ్య
శ్రీవేంకటాచలపతే తవ సుప్రభాతమ్ ॥28॥

లక్ష్మీనివాసా, నిర్దోషమైన సద్గుణాలకు ఏకైక సముద్రమా! సంసార సాగరాన్ని దాటించే ఏకైక వారధి!
వేదాంతాలు చాటే వైభవం గలవాడా, భక్తులు ఆస్వాదించే మాధుర్యమా! శ్రీవేంకటాచలపతీ,
నీకు శుభోదయం.

ఫలశ్రుతి (శ్లోకం 29)

ఇత్థం వృషాచలపతేరిహ సుప్రభాతం
యే మానవాః ప్రతిదినం పఠితుం ప్రవృత్తాః ।
తేషాం ప్రభాతసమయే స్మృతిరంగభాజాం
ప్రజ్ఞాం పరార్థసులభాం పరమాం ప్రసూతే ॥

వృషాచలపతి అయిన స్వామి ఈ సుప్రభాతాన్ని ప్రతిరోజూ పఠించడానికి పూనుకునేవారికి,
తెల్లవారుజామున చేసే ఈ స్మరణ పరమార్థాన్ని సులభం చేసే ఉత్తమ ప్రజ్ఞను ప్రసాదిస్తుందని
సంప్రదాయం చెబుతుంది.

మూలం: Sri Venkatesa Suprabhatam (Suprabhatam section, 29 shlokas) as recited in the Tirumala Suprabhata Seva; text collated from sanskritdocuments.org (venkatsp), stotranidhi.com (Devanagari edition), sa.wikisource.org (శ్రీవెంకటేశసప్రభాతమ్) and shlokam.org

ఈ అర్థాలు మేము రాసుకున్న మొదటి ప్రతి. ఇంకా ఏ పండితులూ వీటిని సరిచూడలేదు. తప్పు కనిపిస్తే దయచేసి మాకు చెప్పండి.
getnitya.com/te/venkateswara/suprabhatam/